

El Espíritu de la Colmena

The Spirit of the Beehive
(1973, Víctor Erice)

Met grote ogen een duistere wereld verkennen, zonder de eigen zoetheid te verliezen: donkergeel in beeld gebrachte nostalgie is wat deze droogpoëtische klassieker die status heeft bezorgd. De kleine Ana ziet met haar dorpsgenoten in een reizende bioscoop *Frankenstein* en raakt vervolgens gebiologeerd door goed en kwaad, leven en dood, doch in haar eigen wereldje, waar ene Franco en burgeroorlog nog geen voet aan de grond hebben. De toevallige ontmoeting met een soldaat is een eerste concrete confrontatie.

Kindertekeningen leiden in, daarna wordt al snel duidelijk dat dit gezin weliswaar geen grootse geheimen herbergt, maar verre van optimaal functioneert. Iedereen lijkt ietwat verdoofd door het leven te gaan, al speelt de verzengende dorpsmentaliteit hier zeker ook een rol in. Traag en sober, weinig conversatie: hier is alle tijd om het platteland in je op te snuiven, gefilmd door een cameraman die tijdens de opnames langzaam blind werd. Een geschreven brief, een stoomtrein op een klein stationnetje, een waterput met de geest, bebloede lippen, zorgvuldige selectie van en uitleg over al dan niet giftige paddestoelen, een kampvuur, alles wordt even liefdevol beeld in gebracht. Mooiste detail is de regelmatig terugkerende zeshoekige raatvorm. Daarnaast gebeurt er audiovisueel ook nog van alles buiten beeld, zo lopen realiteit en fantasie constant naadloos in elkaar over, zoals het de kinderwereld betaamt. Ana houdt er een zeer bijzondere denkbeeldige vriend aan over.

Víctor Erice is een spaarzaam filmer, hij deed er tien jaar over om volgend veelgeprezen werk *El Sur* te creëren. Zijn passie voor Nederlandse meesters als Vermeer druipt van het scherm: naast de sobere, knusse interieurs zijn ook de landschappen van een balsemende schoonheid, in perfecte balans met het zeer zachte karakter van de film zelf én de hoofdrolspeelster. Aandoenlijke Ana Torrent, die 23 jaar later opnieuw volop in de schijnwerpers stond dankzij Amenábar's beklemmende *Tesis*, stapt verwonderd rond in een bedwelmende bijenkorf, waar honing en angels dicht bij elkaar liggen. De symboliek in *El Espíritu de la Colmena* wordt echter geenszins opgedrongen, zo is er alle ruimte om de film naar eigen wens als schattig avontuur danwel politieke allegorie te ervaren.

Menno Peeters, 16 juni 2010

speelduur:
97 min.

cast:
Ana Torrent – Ana
Isabel Tellería – Isabel
Fernando Fernán Gómez – Fernando
Teresa Gimpera – Teresa

script:
Víctor Erice
Ángel Fernández Santos

cinematografie:
Luis Cuadrado

muziek:
Luis de Pablo

